

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.4.2.2024

Agnieszka Szarecka
prowadząca działalność gospodarczą
pn. „PERRO” Agnieszka Szarecka
ul. Leśna 13
87-148 Papowo Toruńskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/093 – Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	„PERRO” Agnieszka Szarecka ¹ ul. Leśna 13, 87-148 Papowo Toruńskie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Szarecka, prowadząca działalność gospodarczą pn. „PERRO”, przez cały okres objęty kontrolą.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Opieka nad bezdomnymi zwierzętami oraz warunki jej realizacji 2. Zapobieganie bezdomności zwierząt 3. Finansowanie oraz rozliczanie zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do zakończenia czynności kontrolnych ² , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Tomasz Klause, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LBY/33/2024 z 1 lutego 2024 r. 2. Mariusz Pietraszek, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/34/2024 z 1 lutego 2024 r. 3. Beata Odjas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/50/2024 z 8 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 1-6, 1106-1107)

¹ Dalej: „PERRO” lub Operator Schroniska lub Prowadząca Schronisko.

² Do 8 maja 2024 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK ocenia negatywnie fakt, że Prowadząca Schronisko w okresie od 15 lutego 2020 r. do 14 maja 2024 r. wykonywała działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Miasta Torunia bez zezwoleń wymaganych art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵. Schronisko nie spełniało niektórych z wymagań weterynaryjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁶ m.in.: jego teren nie był właściwie zabezpieczony ogrodzeniem o odpowiedniej wysokości niestwarzającym zagrożenia powstania urazów lub uszkodzeń ciała u zwierząt, nie zostały w nim wyodrębnione wszystkie wymagane pomieszczenia, a także nie zachowano minimalnych warunków, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których utrzymywane były koty. Ponadto nie prowadzono elektronicznej ewidencji wyprowadzeń psów na wybiegi i spacerów oraz nieprawidłowo prowadzono wykaz zwierząt przebywających w schronisku. Nie rejestrowano w odpowiednich polach systemu informatycznego informacji o kondycji zwierzęcia w dniu przyjęcia do Schroniska oraz daty kastracji. Błędnie rejestrowano w systemie datę zakończenia kwarantanny i jej okres. Nie wydawano osobie adoptującej wypisu z wykazu zwierząt oraz nie przechowywano jego kopii.

NIK zauważa, że mimo stwierdzonych nieprawidłowości w Schronisku podejmowano również skuteczne i efektywne działania z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt. Prowadzono obowiązkową kastrację, przebywające w nim zwierzęta były oznakowane i zapewniono im właściwą opiekę i nadzór. Przede wszystkim Prowadząca Schronisko podejmowała skuteczne działania promocyjne i edukacyjne oraz osiągnęła wysokie wskaźniki adopcji zwierząt.

Środki finansowe uzyskiwane z tytułu zawieranych przez Schronisko umów były wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Prowadząca Schronisko zgodnie z postanowieniami umów, prawidłowo wykonywała zobowiązania określone umowami, w tym dotyczące rozliczeń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Opieka nad bezdomnymi zwierzętami oraz warunki jej realizacji

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu⁸ prowadziła Pani Agnieszka Szarecka prowadząca działalność gospodarczą pod firmą „PERRO” Agnieszka Szarecka, wpisana do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej.

(akta kontroli str. 5-106)

Prowadząca Schronisko w 2019 r. i 2023 r. realizowała umowy odpowiednio z jedenastoma i dziesięcioma gminami, które powierzyły jej zadania wynikające

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 399, dalej: „upcg”.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 175, ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r.”

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: „Schronisko”.

z opracowanych programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w gminach⁹, w szczególności w zakresie przyjmowania zwierząt do Schroniska¹⁰ oraz wylapywania bezdomnych zwierząt¹¹. Odległość między schroniskiem a najdalej położoną gminą Lipno¹², która powierzyła jej realizację tych zadań wyniosła 53 km.

(akta kontroli str. 107-230)

Maksymalna liczba zwierząt na jaką zostało przewidziane Schronisko¹³ wynosiła w latach 2019-2022: 440 psów i 100 kotów oraz w roku: 2023 440 psów i 157 kotów. Na koniec 2019 r. w Schronisku przebywało: 216 psów i 96 kotów, a na koniec 2023 r.: 239 psów i 178 kotów. W okresie poddanym kontroli ilość psów nie przekraczała określonego dla Schroniska maksimum, a możliwości obiektu pozwalały na przebywanie w nim znacznie większej liczby tych zwierząt. W zakresie liczby przyjmowanych kotów od końca 2021 r. zauważalny był wyraźny jej wzrost. Na koniec 2023 r. wynosiła ona więcej niż przewidywana maksymalna liczba miejsc w Schronisku (192).

Operator Schroniska wyjaśniła, że w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba przyjmowanych kotów (bywa większa niż psów). Przyjmowane są kocięta poniżej ósmego tygodnia życia, gdzie jedyną szansą na przeżycie osesków jest odchowanie ich w domach prywatnych. Rośnie wrażliwość społeczna, dlatego do schroniska trafia dużo więcej znajdowanych kilku i kilkunastodniowych kociąt, wśród których przeżywalność jest niewielka, co ma wpływ na ogólną statystykę upadków.

Ze względu na nieprzystosowanie schroniska do takiej ilości przyjmowanych kotów na pomieszczenie kwarantanny zostało zaadaptowane pomieszczenie „przedłącznik” i przy dużym napływie kotów „łącznik”, w którym znajdowała się część socjalna dla pracowników. Dla rozwiązania tego problemu przewidziano rozbudowę kociarni, która miała być zrealizowana przez UMT w roku 2023, jednak prace remontowe w budynku administracyjnym Schroniska związane z rozbudową kociarni nie zostały jeszcze ukończone.

(akta kontroli str. 273-441, 979-995, 1036-1045)

1.2. Schronisko, w całym okresie podlegającym kontroli było objęte nadzorem weterynaryjnym, a od 13 marca 2008 r. zostało wpisane do rejestru podmiotów nadzorowanych pod numerem weterynaryjnym 04638602¹⁴. Schronisko było poddawane regularnie kontrolom Powiatowego Lekarza Weterynarii w Toruniu¹⁵: w 2019 r. przeprowadzono pięć kontroli, w 2020 r. cztery, w 2021 r. siedem, w 2022 r. cztery, w 2023 r. sześć. Do najczęściej powtarzających się zaleceń formułowanych podczas przeprowadzonych kontroli należały:

- a) wykonanie napraw i remontów pomieszczeń lub obiektów schroniska związanych z bieżącą eksploatacją;
- b) rozbudowa pomieszczeń do przetrzymywania zwierząt w schronisku;
- c) wymiana wybranych elementów zadaszenia, ogrodzeń i murków oddzielających.

⁹ Miasto na prawach powiatu: Toruń, gminy miejskie: Chełmno, Chełmża; gminy wiejskie: Chełmża, Lipno, Lubicz, Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka. W 2019 r. dodatkowo obsługiwał gminę Łubianka.

¹⁰ Zadanie przyjmowania bezdomnych zwierząt do Schroniska powierzyło firmie „PERRO” wszystkie jedenaście gmin

¹¹ Zadanie wylapywania w umowach powierzyły Schronisku dwie gminy: Miasto Toruń i Wielka Nieszawka

¹² <https://www.google.com/maps> [dostęp: 8 lutego 2024 r.]

¹³ Określona na podstawie raportów wizytacji Schroniska przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Toruniu.

¹⁴ Decyzja Nr 88/2008 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Toruniu z dnia 13 marca 2008 r.

¹⁵ Dalej: „PLW w Toruniu”.

W kontrolowanym okresie PLW w Toruniu wydał łącznie 10 decyzji w tym cztery dotyczące wykonania obowiązków oraz sześć zmieniających termin ich realizacji¹⁶. Wykonanie zaleceń wymagało znacznych nakładów finansowych, dlatego terminy ich realizacji były wielokrotnie przesuwane. Finanse schroniska uzależnione były od decyzji Urzędu Miasta Torunia¹⁷, które jest właścicielem schroniska. W związku z tym prace nad wykonaniem zaleceń PLW w Toruniu były uzależnione od zaplanowania oraz przyznania z budżetu miasta środków finansowych na ten cel. Z analizy protokołów z kontroli Schroniska wynika, że formułowane zalecenia wymagające nakładów finansowych były realizowane z budżetu Miasta po ich zaplanowaniu.

(akta kontroli str. 231-232, 234-441)

1.3. Prowadząca Schronisko posiadała zezwolenie na prowadzenie wydane przez Prezydenta Miasta Torunia 15 lutego 2010 r., na czas obowiązywania umowy¹⁸. Zgodnie jednak z art. 9 ust. 1b upcg zezwolenie wydaje się na czas nie dłuższy niż 10 lat, w związku z czym 15 lutego 2020 r. zezwolenie wygasło. Prowadząca Schroniska nie posiadała zezwolenia z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wyłapywanie zwierząt) na terenie Gminy Miasta Torunia, a odławianie bezdomnych zwierząt realizowała na podstawie zapisów zawartych umów.

W trakcie kontroli Operator Schroniska wystąpiła z wnioskami do Urzędu Miasta Torunia o wydanie zezwolenia na prowadzenie Schroniska i odławiania bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Toruń oraz do Urzędu Gminy Wielka Nieszawka o wydanie zezwolenia na odławianie bezdomnych zwierząt. PERRO posiadała odrębne zezwolenie z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wydane przez gminę wiejską Chelmża, na terenie której nie prowadziła odłowu bezdomnych zwierząt. Brak zezwoleń na prowadzenie Schroniska i z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 1*.

PERRO dysponowała dwoma pojazdami wyposażonymi w sprzęt do wyłapywania zwierząt i przystosowanymi do ich transportu.

(akta kontroli str. 7-89, 442-451, 998-1030)

1.4. W związku z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. zaistniała konieczność rozbudowy pomieszczeń przeznaczonych dla kotów z uwagi na niespełnianie norm powierzchniowych do przetrzymywania określonej dla Schroniska liczby kotów. W 2023 r. prace związane z rozbudową „kociarni” rozpoczął UMT, będący właścicielem Schroniska i jego obiektów. Operator Schroniska wyjaśniła, że wszelkie prace dotyczące dostosowania infrastruktury Schroniska do wymogów rozporządzenia realizuje UMT.

Operator Schroniska wyjaśniła również, że dotychczas nie było żadnych sprzeciwów ze strony społeczeństwa w zakresie funkcjonowania Schroniska.

(akta kontroli str. 1036-1045, 1168)

1.5. W wyniku przeprowadzonych oględzin¹⁹ stwierdzono, że:

- a) zgodnie z § 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r., teren, na którym było zlokalizowane Schronisko miał utwardzone drogi komunikacyjne,
- b) zapewniono wybieg dla psów, o powierzchni nie mniejszej niż 100 m², z dostępem do trawnika oraz materiałów i przedmiotów absorbujących uwagę

¹⁶ W tym decyzja nr 5/2019 z 9 stycznia 2019 r. zmieniająca termin realizacji decyzji nr 90/2018 z 21 marca 2018 r.

¹⁷ Dalej: „UMT”.

¹⁸ W zezwoleniu nie została wskazana wprost umowa, której to zezwolenie dotyczyło. Do dnia 15 lutego 2020 r. Operator Schroniska zawierał, w ciągłości, kolejne umowy z Gminą Miasto Toruń na prowadzenie Schroniska.

¹⁹ Oględziny Schroniska przeprowadzono w dniu 13 marca 2024 r. z udziałem specjalistów – lekarza weterynarii i przedstawiciela organizacji zajmującej się ochroną praw zwierząt.

psów, pozwalający na socjalizację psów i realizację zachowań właściwych dla tego gatunku,

- c) wyodrębniono określone w § 3 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia pomieszczenia do: kwarantanny zwierząt przyjętych do Schroniska, wykonywania podstawowych zabiegów leczniczych, wyposażone m.in. w stół zabiegowy, izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę zakaźną zwierząt, utrzymywania zwierząt zdrowych, separacji zwierząt agresywnych, utrzymywania młodych oddzielonych od matek oraz miejsca przechowywania: produktów leczniczych weterynaryjnych i wyrobów medycznych, karmy, środków dezynfekcyjnych, miejsca wydawania zwierząt ze schroniska, składowania odchodów zwierząt, a także urządzenie chłodnicze do czasowego przetrzymywania zwłok zwierząt przed przekazaniem ich do zakładu prowadzącego działalność w zakresie unieszkodliwiania zwłok zwierząt.

Stwierdzono, że teren Schroniska nie był zabezpieczony ogrodzeniem o wysokości co najmniej 170 cm trwale związanym z gruntem, niemającym elementów stwarzających zagrożenie powstania urazów lub uszkodzeń ciała u zwierząt, nie wyodrębniono w dniu prowadzenia oględzin w Schronisku osobnych pomieszczeń dla niekastrowanych samic i samców oraz pomieszczeń dla samic z oseskami. Ponadto pomieszczenie socjalne pełniło również rolę pomieszczenia dla nowo przyjętych kotów. Powyższe szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 2 lit. a.*

(akta kontroli str. 452-538)

1.6. W wyniku oględzin ustalono, że dobrostan zwierząt był zachowany na wysokim poziomie. Zwierzęta były utrzymywane w dobrych warunkach, odpowiednio żywione i zdrowe. Zapewniono im możliwość swobodnego poruszania się, stały dostęp do wody pitnej, światła dziennego oraz ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Dokonano sprawdzenia wytypowanych pomieszczeń, w których przebywały zwierzęta. Dane zwierząt z ewidencji zwierząt były zgodne ze stanem faktycznym w sprawdzanych kojach. Wszystkie zbadane pomieszczenia (osiem) dla psów spełniały określone rozporządzeniem w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. normy powierzchniowe. W kojach umieszczono maksymalnie cztery psy. Pomieszczenie dla kotów („kociarnia”) spełniało warunki do przetrzymywania 52 kotów, jednak w dniu oględzin (tj. 13 marca 2024 r.) w pomieszczeniu tym było 60 kotów, nie zostały więc zachowane określone normy powierzchniowe dla tych zwierząt. Nie zostały również spełnione warunki dotyczące liczby kuwet w stosunku do ilości kotów przebywających w pomieszczeniu kociarni. Ponadto pomiędzy kwarantanną/izolatką, a pomieszczeniem dla kotów nie było maty dezynfekcyjnej, czy jakiegokolwiek formy dezynfekcji (mata znajduje się przed wspólnym wejściem do pomieszczeń). Szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 2 lit. b-d.*

(akta kontroli str. 497-538)

W wyniku kontroli²⁰ przeprowadzonej na zlecenie NIK przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy²¹ ustalono, że na terenie schroniska zostało wyznaczone miejsce magazynowania odchodów zwierząt (odpady o kodzie 20 03 01) na nieutwardzonym terenie, odpady magazynowane były tam luzem, bezpośrednio na gruncie. WIOŚ wskazał, że wyznaczone miejsce nie zapewniało ochrony gleby, a zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach²², gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi

²⁰ W dniach 4 – 19 kwietnia 2024 r.

²¹ Dalej: WIOŚ.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.

oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt. WIOŚ nałożył na Operatora Schroniska sankcję w postaci pouczenia, a w wyniku kontroli zmieniono sposób postępowania z odchodami - wyznaczono nowe miejsce magazynowania odpadów, tj. magazyn murowany i zamykany. Odchody magazynowane są tam w workach na utwardzonej posadzce i odbierane w ramach umowy na odbiór odpadów komunalnych dwa razy w tygodniu.

Ponadto podczas kontroli WIOŚ stwierdził następujące naruszenia:

- a) złożenie sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za 2023 r. po ustawowym terminie, za co nałożono na prowadzącego działalność sankcję w postaci pouczenia,
- b) nieprowadzenie pełnej ewidencji odpadów w 2023 r.,
- c) prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt bez pozwolenia.

(akta kontroli str. 1113-1162)

1.7. W Schronisku nie określono pisemnie procedur karmienia zwierząt, a godziny karmienia przyjęto zwyczajowo. Operator Schroniska podała, że zwierzęta są karmione co najmniej raz dziennie, niektóre z uwagi na wskazania lekarza weterynarii z inną częstotliwością. Karmienie odbywa się karmą właściwą dla poszczególnych gatunków zwierząt. W Schronisku zgromadzono zapas karmy zgodny z § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b umożliwiający, co najmniej przez 7 dni, zaspokojenie potrzeb żywnościowych zwierząt przebywających w schronisku.

(akta kontroli str. 497-538)

1.8. W Schronisku do dnia 1 stycznia 2024 r. nie prowadzono w formie elektronicznej ewidencji wyprowadzeń psów na wybiegi lub spacer, z możliwością sporządzenia wydruku, o której mowa w § 7 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. Do monitorowania częstotliwości wyprowadzeń psów wykorzystywano tablice, na których były opisane poszczególne kójce z wyszczególnieniem znajdujących się w nich psów. Ewidencja na tablicach obejmowała okres dwóch tygodni, a dane z poprzedniego tygodnia były wymazywane po zakończeniu bieżącego tygodnia oraz nanoszono dane na przyszły tydzień. Informacje z tablic nie były archiwizowane. Ponadto Schronisko korzystało z pomocy licznej grupy wolontariuszy (około 100 osób), którzy ewidencjonowali swoją pracę na listach obecności wpisując oprócz daty i czasu pracy również dane wyprowadzanego psa.

W trakcie trwania kontroli zaktualizowano ewidencję elektroniczną wyprowadzania psów przenosząc dane z tablic oraz odtwarzając dane z list obecności wolontariuszy od 1 stycznia 2024 r. Na podstawie ewidencji nie było możliwe odtworzenie wyprowadzania psów przez pracowników Schroniska, gdyż ta była ewidencjonowana wyłącznie na tablicach. Dokonując porównania bazy danych psów w Schronisku z odtworzoną od stycznia br. ewidencją elektroniczną wyprowadzeń, na dzień 13 marca 2024 r. ustalono, że w Schronisku przebywało 269 psów, z czego 37 zwierząt nie było wyprowadzanych. Operator Schroniska wyjaśniła, że z tej grupy: 23 psy przebywały w domach tymczasowych, dziewięć przebywało na leczeniu i kwarantannie, dwa po odłowieniu wydano właścicielom, a trzy psy z uwagi na przejawianą agresję były wyprowadzane na wybieg przez pracowników Schroniska – ewidencja nie była uzupełniana. Zgodnie z oświadczeniami operatora Schroniska, pracownika przygotowującego listy psów wyprowadzanych na spacer oraz pracownika wydającego psy osobom wyprowadzającym wszystkie psy przebywające w Schronisku, co do których nie ma przeciwwskazań w tym zakresie, są wyprowadzane

na spacery bądź wypuszczane na wybiegi co najmniej dwa razy w tygodniu przez wolontariuszy lub pracowników Schroniska. Szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 3*.

(akta kontroli str. 497-538, 640-641, 1163-1165)

Na podstawie ewidencji prowadzonej od 1 stycznia 2024 r. dla próby 20 losowo wybranych psów ustalono, że z wymaganą częstotliwością dwa razy w tygodniu wyprowadzane były dwa psy. W pozostałych 18 przypadkach odstępy pomiędzy zaewidencjonowanymi spacerami były dłuższe niż siedem dni. Jednak z uwagi na niewprowadzanie do ww. ewidencji wszystkich wymaganych danych, kontrola częstotliwości wyprowadzeń psów w oparciu o ewidencję była niemożliwa. Szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 3*.

(akta kontroli str. 605-625)

1.9. Zwierzętom przebywającym w Schronisku zapewniono całodobową opiekę etatowych pracowników schroniska we wszystkie dni w roku. Pracownicy pracowali na trzy zmiany. Taka organizacja pracy gwarantowała profesjonalną opiekę dla zwierząt oraz stały dozór terenu Schroniska. W Schronisku nie było dodatkowych środków technicznych wspomagających dozór nad zwierzętami i obiektami Schroniska. Pracownicy sami sprawowali nadzór i pilnowali porządku, zostali przeszkoleni w zakresie postępowania ze zwierzętami oraz przepisami o ochronie zwierząt. W Schronisku była zatrudniona osoba, o której mowa w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. (która odpowiadała za przestrzeganie przepisów w sprawie wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt oraz przepisów o ochronie zwierząt), tj. technik weterynarii oraz lekarz weterynarii.

W 2019 roku w Schronisku zatrudnionych było na stanowiskach związanych z bezpośrednią opieką nad zwierzętami 13 pracowników. Ponadto, zgodnie z ewidencją było 513 przeszkolonych przez Operatora Schroniska wolontariuszy.

Wejście w życie rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. wymusiło zatrudnienie dodatkowych osób (opiekunów zwierząt), co stanowiło dodatkowe koszty prowadzenia Schroniska. Na koniec 2023 r. zatrudnionych w schronisku na stanowiskach związanych z bezpośrednią opieką nad zwierzętami pozostawało 16 pracowników wspomaganych przez 201 przeszkolonych wolontariuszy. Średni dzienny czas pracy ww. osób na liczbę pomieszczeń (kojców) na koniec 2019 r. wynosił 179 min. i wzrósł na koniec 2023 r. do 261 min. W przeliczeniu na jednego psa średni dzienny czas wynosi odpowiednio 100 i 133 min.

(akta kontroli str. 642-655)

Operator Schroniska wyjaśniła, że Schronisko podzielone było na część „czystą” dla zwierząt zdrowych oraz „brudną”, w skład której wchodziły kojce kwarantanny i izolatki zwierząt chorych. W trakcie szkolenia stanowiskowego pracownicy zapoznawani byli ze sposobem postępowania w poszczególnych strefach, w tym zasadami zachowania bezpieczeństwa epidemiologicznego. Pomieszczenia izolatki zwierząt chorych obsługiwane były przez odrębnych pracowników, a w wypadku pomieszczeń i kоек kwarantanny obowiązywała kolejność obsługi pomieszczeń (najpierw czyste, potem brudne). W Schronisku obowiązywała również procedura dezynfekcji.

(akta kontroli str. 1030, 1036-1045)

1.10. Zwierzętom przebywającym w Schronisku zapewniono opiekę weterynaryjną poprzez zatrudnienie jako etatowych pracowników lekarza weterynarii oraz technika

weterynarii, którzy na bieżąco sprawowali opiekę w zakresie kontroli stanu zdrowia, profilaktyki i leczenia zwierząt.

(akta kontroli str. 497-538,649-655)

W Schronisku nie określono pisemnych procedur zapobiegania rozpowszechniania się chorób zakaźnych zwierząt. Pracownicy odbywali przeszkolenie stanowiskowe w tym zakresie, a terminy odbywania kwarantanny dla zwierząt wynikały z wpisów w systemie informatycznym i w rzeczywistości były dłuższe niż automatycznie generowane przez system, wskazujący błędnie 14 dni liczone od dnia przyjęcia zwierzęcia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w Obszarze 2* wystąpienia pokontrolnego.

Badaniu poddano próbę 25 zwierząt. Zwierzęta z tej próby były poddane szczepieniom obowiązkowym oraz prowadzono kontrolę ich stanu zdrowia. Okres przebywania na kwarantannie zwierząt nowoprzyjętych, w oparciu o wpisy w systemie, w tym dotyczące miejsca przebywania zwierząt wynosił co najmniej 15 dni.

(akta kontroli str. 659-800)

Jak wskazała lekarz weterynarii zatrudniona w Schronisku: pierwsze badanie kliniczne po przyjęciu zwierzęcia do schroniska wykonuje lekarz weterynarii, kolejne badania są wykonywane przez lekarza lub technika weterynarii. Każdorazowo przed przeprowadzeniem profilaktyki zwierzę jest badane klinicznie, tj. przy każdym odrobaczaniu i szczepieniu w kierunku chorób zakaźnych, zgodnie z przyjętym terminarzem szczepień. Ponadto zwierzęta są poddawane badaniu podczas kontrolowania masy ciała nie rzadziej niż dwa razy w ciągu roku, w zależności od potrzeb w uzasadnionych przypadkach jest to wykonywane znacznie częściej. W Schronisku prowadzone są dodatkowe szczepienia kotów przeciwko grzybicy.

(akta kontroli str. 828-830, 1036-1045)

Wskaźnik śmiertelności psów nie przekroczył w żadnym roku 6%, natomiast wskaźnik śmiertelności kotów kształtował się w granicach 13-21%. Operator Schroniska wyjaśniła, że: Głównym powodem upadków wśród kotów są choroby wirusowe takie jak panleukopenia i FIP²³. W przypadku psów odporność gatunkowa jest wyższa ponieważ szczepienia na choroby wirusowe u psów dokonywane są od wielu lat. W przypadku kotów popularność szczepień przeciwko chorobom wirusowym jest niewielka i praktykowana od niedawna. Dlatego też koty (w tym kocięta) trafiające do schroniska tej odporności nie mają. Schronisko jest dla kotów miejscem bardziej stresującym co dodatkowo znacznie obniża odporność. W ostatnich latach znacznie wzrosła liczba przyjmowanych kotów (bywa większa niż psów), więc i przepełnienie schroniska ma wpływ na stan zdrowia zwierząt. Poza tym przyjmowane są kocięta poniżej ósmego tygodnia życia, gdzie jedyną szansą na przeżycie osesków jest odchowanie ich w domach prywatnych. Rośnie wrażliwość społeczna, dlatego do schroniska trafia dużo więcej znajdujących kilku i kilkunastodniowych kociąt, wśród których przeżywalność jest niewielka, co ma wpływ na ogólną statystykę upadków.

(akta kontroli str. 1041-1045)

Z dokonanej analizy wybranych przypadków (6 przypadków) z wykazu zwierząt uśpionych w 2023 r. wynika, że eutanazje były wykonane przez lekarza weterynarii, a powodami ich przeprowadzenia były względy humanitarne lub stan związany z zachowaniem zwierzęcia stanowiący zagrożenie dla życia lub zdrowia człowieka albo innych zwierząt.

²³ „Feline infectious peritonitis” - zakaźne zapalenie otrzewnej u kotów.

(akta kontroli str. 82-827)

Prowadzona w Schronisku ewidencja padłych/uśpionych zwierząt nie pozwalała na bezpośrednie powiązanie liczby zgonów z ilościami wagowymi odebranych zwłok. W celu szacunkowego porównania ilości zgonów z liczbą odebranych zwłok przyjęto do obliczeń, że jeden martwy pies waży ok. 20 kg, a jeden kot ok. 2 kg. Otrzymane dane (w kilogramach) porównano z dokumentacją odbioru truchła ze Schroniska przez firmę zajmującą się utylizacją tego typu odpadów. Dane dotyczące odbioru ze Schroniska martwych zwierząt, w ogólnym rozrachunku za lata podlegające kontroli, były zbieżne z szacunkowymi danymi zgonów w kontrolowanym okresie.²⁴

(akta kontroli str. 801-827, 833-844)

1.11. Schronisko w zakresie wolontariatu wspierane było przez fundację „Najlepszy przyjaciel”. Przez cały okres objęty kontrolą Schronisko korzystało z pomocy wolontariuszy. W 2019 roku było 513 przeszkolonych wolontariuszy. Jak wyjaśniła Operator Schroniska, ogólnodostępne szkolenia dla wolontariuszy przyciągały dużo osób, lecz niewielka część z nich pojawiała się na wolontariacie bądź rezygnowała z niego po pierwszym razie. W związku z dużym zaangażowaniem w szkolenia, które nie przynosiły efektów w postaci aktywnych wolontariuszy, zmieniono zasady szkolenia i przyjmowania na wolontariat. Zaczęto prowadzić szkolenia indywidualnie dla zgłaszających się osób, bądź dla małych grup. Zgłaszało się zdecydowanie mniej osób, ale były one bardziej samodzielne i zaangażowane. Dwa razy do roku publikowane było na stronie internetowej i w mediach społecznościowych ogłoszenie o naborze wolontariuszy. Na koniec 2023 r. pracę osób zatrudnionych w Schronisku na stanowiskach związanych z bezpośrednią opieką nad zwierzętami wspomagało 201 przeszkolonych wolontariuszy. W bieżącym roku Schronisko współpracowało z około 100 wolontariuszami.

Dostęp wolontariuszy do Schroniska był ograniczony tylko w okresie pandemii. W tym czasie nie przyjmowano nowych wolontariuszy, a pracę w Schronisku podejmowały wyłącznie osoby w pełni samodzielne. Poza tym okresem wolontariusze mieli pełen dostęp do schroniska we wszystkie dni roku.

(akta kontroli str. 626-642, 1036-1045, 1111-1112)

1.12. Operator Schroniska miała podpisane umowy z 10 gminami, w tym w dwóch umowach znalazły się postanowienia dotyczące odławiania bezdomnych zwierząt (Gmina Miasto Toruń, Gmina Wielka Nieszawka). Ponadto, w podjętych uchwałach w sprawie programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt, w ośmiu²⁵ z 10 gmin znalazły się zapisy dotyczące odpowiedzialności za odławianie na ich terenie bezdomnych zwierząt przez Operatora Schroniska w Toruniu. Zezwoleniem na odławianie bezdomnych zwierząt Operator Schroniska dysponowała jedynie w gminie wiejskiej Chełmża – gdzie praktycznie nie prowadziła odławiania. Z wyjaśnień Operatora Schroniska wynika, że odławianie było realizowane tylko na terenie Gminy Miasta Torunia.

(akta kontroli str. 107-111, 979-995, 1173-1192)

Prowadząca Schronisko spełniała warunki dotyczące posiadania urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta mogą być wylapywane, posiadała pojazdy do przewozu zwierząt oraz możliwości zapewnienia w razie potrzeby pomocy lekarsko-

²⁴ Szacunkowa waga truchła w latach: 2019 – 1250 kg; 2020 – 1042 kg; 2021 – 1540 kg; 2022 – 1702 kg; 2023 – 1448 kg; Razem 6982 kg. Waga odebranych odpadów w latach: 2019 – 1660 kg; 2020 – 1950 kg; 2021 – 0 kg; 2022 – 2100 kg; 2023 – 1000 kg; Razem 6710 kg.

²⁵ Toruń, Chełmża gmina wiejska, Chełmża gmina miejska, Lipno, Lubicz, Łysomice, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka.

weterynaryjnej, o których mowa w art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt²⁶.

(akta kontroli str. 444-451)

Operator Schroniska wyjaśniła, że: Schronisko realizuje wszystkie zgłoszenia telefoniczne w sprawie blakających się zwierząt z terenu Gminy Miasto Toruń. Obecnie nie jest rejestrowana godzina zgłoszenia. Rejestracji podlegają wyjazdy w związku ze zgłoszeniami z odnotowaniem dnia i godziny oraz miejsca wyłapania zwierzęcia. W miarę możliwości wyjazdy realizowane są niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia. W wypadku kilku zgłoszeń w tym samym czasie kolejność wyjazdów zależna jest od okoliczności i stanu zdrowia zwierzęcia. W pierwszej kolejności obsługiwane są przypadki zwierząt potrąconych bądź stwarzających zagrożenie dla ludzi. Kolejne realizowane są zgłoszenia dla zwierząt walęsających się, a następnie dla zwierząt zabezpieczonych (np. zamkniętych na posesji). Po przywiezieniu zwierząt do Schroniska są one fotografowane, ważone i poddane oględzinom, sprawdzany jest mikrochip i zakładany jest kwestionariusz zwierzęcia. Następnie umieszczane jest w pomieszczeniu kwarantanny zwierząt nowoprzyjętych.

(akta kontroli str. 1036-1045)

1.13. Prowadząca Schronisko nie prowadziła innych miejsc przetrzymywania zwierząt bezdomnych. W Schronisku praktykowano wydawanie zwierząt do domów tymczasowych. Operator Schroniska wskazała, że rozwiązanie to stosowano w sytuacjach, kiedy: zwierzę bardzo źle znosiło pobyt w Schronisku lub wymagało szczególnej opieki, nie miało jeszcze wykonanego zabiegu kastracji, a znalazło już docelowego opiekuna, wymagało socjalizacji lub odchowania w przypadku osesków, w okresach nagłego zwiększenia się liczby zwierząt w schronisku, pracownik i nowy opiekun mieli obawy co do powodzenia danej adopcji ze względu na szczególne okoliczności. W takiej sytuacji z opiekunem podpisywana była umowa przyjęcia zwierzęcia pod opiekę na zasadzie domu tymczasowego („tymczas”).

(akta kontroli str. 998-1030)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie od 15 lutego 2020 r. Operator Schroniska prowadziła Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu oraz działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wyłapywanie zwierząt) na terenie Gminy Miasta Torunia bez wymaganych zezwoleń, a na terenie Gminy Wielka Nieszawka bez zezwolenia na działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4 na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt wymagane jest uzyskanie zezwolenia. Zezwolenie, zgodnie z art. 9 ust. 1b ww. ustawy wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat. Tymczasem PERRO uzyskała zezwolenie Prezydenta Miasta Torunia na prowadzenie Schroniska 15 lutego 2010 r.

(akta kontroli str. 107-110, 112-230, 442-443)

Operator Schroniska potwierdziła, że nie posiada aktualnego zezwolenia na działalność z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. Wyjaśniła, że błędnie interpretowała zapis poprzedniego zezwolenia, jako obowiązujące w trakcie trwania umowy z Gminą Miasto Toruń. Wskazała, że nie prowadziła odławiania zwierząt na terenie Gminy Wielka Nieszawka ani na terenie innych

²⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 1580, ze zm.

gmin niż Gmina Miasto Toruń. Ze względu na znaczne odległości zawierano umowy tylko na odbiór wcześniej zabezpieczonych (odłowionych) zwierząt. Mimo faktycznego nieodławiania zwierząt na terenie gminy Wielka Nieszawka wprowadzenia takiego zapisu w umowie domagał się radca prawny gminy. Wyżej wymienione okoliczności sprawiły, że nie wnioskowano do tej pory o zgodę w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie ww. gminy.

(akta kontroli str. 998-1035, 1105, 1173-1192)

NIK zauważa, że przepis art. 9 ust. 1b upcg wskazuje jednoznacznie, że czas obowiązywania zezwolenia na prowadzenie działalności m.in. w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części wynosi nie więcej niż 10 lat. Wymóg posiadania zezwolenia w ww. zakresie wynika z ustawy i jest bezwzględny, a podmiot zajmujący się profesjonalnie działalnością gospodarczą powinien znać regulacje, które go bezpośrednio dotyczą. Prowadząca Schronisko wystąpiła o udzielenie zezwolenia na prowadzenie Schroniska i odławianie zwierząt wnioskami z dnia 27 marca 2024 r., tj. w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli str. 1027- 1029)

2. Infrastruktura Schroniska nie spełniała wszystkich wymagań rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r., ponieważ:

- a) teren Schroniska nie był zabezpieczony ogrodzeniem o wysokości co najmniej 170 cm trwale związanym z gruntem, niemającym elementów stwarzających zagrożenie powstania urazów lub uszkodzeń ciała u zwierząt całej długości, co było niezgodne z § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia;

(akta kontroli str. 452-496)

Operator Schroniska wyjaśniła, że: teren i infrastruktura Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu jest własnością Miasta Toruń, a umowy zawierane z Miastem przez „PERRO” na prowadzenie Schroniska nie nakładały na nią obowiązków w zakresie inwestycji i nie przewidywały środków na remonty infrastruktury, w tym ogrodzenia. W miarę możliwości dokonywano prowizorycznych napraw uszkodzonego ogrodzenia. Informowano ustnie Urząd Miasta w Toruniu o stanie ogrodzenia oraz innych obiektów Schroniska wymagających remontu bądź dostosowania do przepisów wskazanego rozporządzenia.

(akta kontroli str. 497-538)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z umową Zleceniobiorca zobowiązany był m.in. do: przestrzegania przepisów związanych z prowadzoną działalnością (m.in. ww. rozporządzenia), dbania o powierzone mienie Zamawiającego oraz prowadzenia wynikających z bieżącej eksploatacji napraw budynków oraz urządzeń i wyposażenia Schroniska.

- b) w Schronisku nie zostały wyodrębnione osobne pomieszczenia przeznaczone: dla niekastrowanych samców i samic, utrzymywania młodych oddzielonych od matek, utrzymywania samic z oseskami, a pomieszczenie kwarantanny kotów przyjętych do schroniska połączono z pomieszczeniem do celów socjalnych - było to niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 1 lit. c, d, f, g oraz i ww. rozporządzenia;

(akta kontroli str. 432-441, 452-538)

Operator Schroniska wyjaśniła, że ze względu na nieprzystosowanie Schroniska do takiej ilości przyjmowanych kotów na pomieszczenie kwarantanny zostało zaadaptowane pomieszczenie „przedłącznik” i przy dużym napływie kotów „łącznik”, w którym znajdowała się część socjalna dla pracowników. Dla rozwiązania tego problemu przewidziano rozbudowę kociarni, która miała być zrealizowana przez Miasto w roku 2023. Z nieznanych przyczyn prace remontowe w budynku administracyjnym Schroniska związane z rozbudową kociarni nie zostały jeszcze ukończone. Remont części socjalnej Schroniska, po przeniesieniu kotów jest przewidziany przez Urząd Miasta jeszcze w tym roku. Pomieszczenie dla utrzymania samic z oseskami pierwotnie zostało zlokalizowane w szczeniakarni. Wyznaczony kojec nie był jednak w tym celu wykorzystywany, ponieważ dla bezpieczeństwa epidemiologicznego osesków, matka z oseskami przetrzymywana była w prywatnym domu pracownicy schroniska, która zajmowała się szczeniakarnią. Osobne pomieszczenia (kojce) dla niekastrowanych samców i samic zlokalizowane były w części kwarantanny nowo przyjętych zwierząt. Po przebyciu kwarantanny poszczepiennej zwierzęta były poddawane zabiegowi kastracji i umieszczane w kojcach dla zwierząt zdrowych.

(akta kontroli str. 1036-1045)

NIK zwraca uwagę, że także Państwowa Inspekcja Pracy po prowadzonej kontroli w dniach 16, 28 i 31 sierpnia 2023 r. 7 września 2023 r., w związku z połączeniem pomieszczenia socjalnego z miejscem kwarantanny dla nowoprzyjętych kotów nakazała zapewnić miejsce do higienicznego spożywania posiłków pracownikom wykonującym pracę w budynku Schroniska.

- c) pomieszczenie, w którym przebywały koty nie spełniało minimalnych warunków wskazanych w Załączniku do rozporządzenia regulującym minimalne warunki, jakie powinny spełniać pomieszczenia, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. b-g rozporządzenia, w których są utrzymywane psy i koty, ponieważ nie zachowano określonych norm powierzchniowych, nie zapewniono odpowiedniej liczby kuwet oraz przed wejściami do pomieszczeń, nie wyłożono mat dezynfekcyjnych;

Główna klatka kociarni miała wymiary 8,8 m x 4,56 m (tj. 40,13 m²), co pozwalało na przetrzymywanie w niej 52 kotów. Pomieszczenie posiadało wyjście na wybieg zewnętrzny dla kotów, którego wymiary to 11,7 m x 5,8 m (tj. 67,86 m²). Powierzchnia klatki łącznie z wybiegiem wynosiła: 107,99 m².

W dniu oględzin w klatce znajdowało się 14 kuwet na odchody z tworzywa, na wybiegu dwie kuwety, w tym jedna w postaci zadaszonego budynku wypełnionego piaskiem o wymiarach 5 m x 5,8 m (29 m²), drugą stanowił wydzielony fragment wybiegu wysypany piaskiem o wymiarach 1,3 m x 1,3 m (1,69 m²). Zgodnie z określonym w rozporządzeniu sposobem wyliczenia, ilość kuwet dla znajdujących się w nim 60 kotów powinna wynosić 32 sztuki.

- d) przed pomieszczeniem do izolowania zwierząt chorych, pomieszczeniem kwarantanny nowo przyjętych psów oraz pomiędzy pomieszczeniem kwarantanny/izolatki kotów, a pomieszczeniem dla zdrowych kotów nie było mat dezynfekcyjnych, które zgodnie z § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia powinna mieć szerokość nie mniejszą niż szerokość danego wejścia, a długość - nie mniejszą niż 1 m;

Operator Schroniska oświadczyła w dniu 21 kwietnia 2024 r., że wielkość i liczba mat dezynfekcyjnych została zwiększona tak, by spełniały wymagania rozporządzenia.

(akta kontroli str. 452-538, 1105)

3. W okresie objętym kontrolą w Schronisku nie prowadzono kompletnej ewidencji wyprowadzeń psów na wybiegi i spacer, co było niezgodne z obowiązującym od 27 stycznia 2023 r. § 7 ust. 5-7 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. Zgodnie bowiem z ww. przepisami w schronisku prowadzi się ewidencję wyprowadzeń psów na wybiegi lub spacer, która zawiera co najmniej imię i nazwisko osoby wyprowadzającej psa na wybieg lub spacer, numer ewidencyjny psa oraz datę wyprowadzenia psa na wybieg lub spacer. Ewidencja ta powinna być prowadzona w formie elektronicznej, z możliwością sporządzenia wydruku.

W wyniku braku prowadzenia elektronicznej ewidencji spacerów nie było możliwe ustalenie spełnienia przez Schronisko wymogu określonego w § 3 ust. 6 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r., zgodnie z którym psy powinny być wyprowadzane dwa razy w tygodniu. Prowadzenie ewidencji wyprowadzeń psów na wybiegi i spacer w formie elektronicznej rozpoczęto od stycznia 2024 roku, ale była prowadzona nieprawidłowo.

Operator schroniska wyjaśniła, że do systemu wprowadzano wyłącznie spacer, z list obecności wolontariuszy. Nie wpisywane były spacer, prowadzone przez pracowników oraz wypuszczanie psów na wybiegi schroniska. W toku kontroli rozpoczęto ewidencję wszystkich spacerów. Brak prowadzenia ewidencji elektronicznej spowodowany był m.in. brakami kadrowymi. Dopiero w 2024 roku zwiększyła się liczba zatrudnionych pracowników w Schronisku umożliwiając taki podział obowiązków, by wpisywanie spacerów do rejestru mogła być zlecona na stałe wyznaczonemu pracownikowi.

(akta kontroli str. 1036-1045, 1163-1165)

OCENA CZĄSTKOWA

Od 15 lutego 2020 r. do 14 maja 2024 r. Operator Schroniska prowadziła działalność schroniska oraz działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na terenie Gminy Miasta Torunia bez wymaganych zezwoleń. Teren Schroniska nie był właściwie zabezpieczony ogrodzeniem o wymaganej wysokości nie stwarzającym zagrożenia powstania urazów lub uszkodzeń ciała u zwierząt. Nie zostały wyodrębnione osobne pomieszczenia przeznaczone do kwarantanny dla przyjętych kotów i celów socjalnych, utrzymywania samic z oseskami oraz utrzymywania niekastrowanych samców i samic. Nie zachowano określonych norm powierzchniowych dla pomieszczenia kotów (kociarni), nie zapewniono odpowiedniej ilości kuwet oraz nie zabezpieczono odpowiednich mat dezynfekcyjnych. Od 27 stycznia 2023 r., od wejścia w życie właściwych przepisów nie prowadzono elektronicznej ewidencji wyprowadzeń psów na wybiegi i spacer. Jednocześnie NIK zauważa, że zwierzęta przebywające w Schronisku były w dobrej kondycji, dobrze utrzymane, odpowiednio żywione i zdrowe. W okresie objętym kontrolą podmiot prowadzący Schronisko był objęty nadzorem weterynaryjnym.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Zapobieganie bezdomności zwierząt

2.1. W okresie objętym kontrolą, Operator Schroniska realizowała zlecone zadania zgodnie z treścią zawartych umów i gminnych programów opieki nad zwierzętami zapewniając przebywającym w Schronisku zwierzętom odpowiednią opiekę weterynaryjną, w tym przeprowadzano zabiegi kastracji i sterylizacji. W latach 2019 – 2024 (I kwartał) zabiegowi kastracji lub sterylizacji poddano w Schronisku łącznie

4 001 zwierząt²⁷. Przeprowadzano kastrację lub sterylizację wszystkich zwierząt przebywających w Schronisku, wobec których nie było przeciwwskazań w tym zakresie. Zabiegi kastracji i sterylizacji nowo przyjętych zwierząt do Schroniska wykonywane były przez zatrudnionego lekarza weterynarii lub w klinice weterynaryjnej współpracującej ze Schroniskiem, a odpowiednie wpisy o wykonaniu zabiegu bądź o powodach odstąpienia od jego wykonania dokonywane były w oprogramowaniu „Klinika XP”, w części dotyczącej badań weterynaryjnych.

Analiza próby losowej dokumentacji weterynaryjnej dotyczącej 20 zwierząt przyjętych do Schroniska do końca marca 2023 r. wykazała, że dla wszystkich zwierząt, co do których nie było przeciwwskazań (15), dokonano zabiegu kastracji/sterylizacji w terminie. W pozostałych pięciu przypadkach stwierdzono dokonanie ww. zabiegu przed przyjęciem do Schroniska. Ponadto, w wyniku analizy próby 20 zwierząt wydanych do adopcji, stwierdzono dokonanie ww. zabiegu dla 12 z nich, w jednym przypadku odstąpiono od zabiegu ze względu na podeszły wiek zwierzęcia, w siedmiu wypadkach wydawania do adopcji zwierzęcia niepoddanego kastracji/sterylizacji (np. ze względu na za młody wiek) i wyznaczano w umowie adopcyjnej termin wykonania ww. zabiegu, a po jego wykonaniu rejestrowano odpowiednią datę w systemie.

(akta kontroli str. 7-89, 112-230, 659-800, 874-931, 979-995)

2.2. Na podstawie umowy na prowadzenie Schroniska zawartej z Gminą Miasto Toruń Operator Schroniska prowadziła szczegółowy rejestr przetrzymywanych w Schronisku zwierząt i księgę inwentarzową oraz rejestrowała zwierzęta poprzez dostęp do strony internetowej *identyfikacja.pl*. Wykaz zwierząt przebywających w Schronisku zawierał, w odniesieniu do każdego zwierzęcia, odpowiednie oznakowanie, w tym numer ewidencyjny zwierzęcia oraz numer wszczepionego transpondera. W badanym okresie w Schronisku trwale zachipowano łącznie 5 780 zwierząt²⁸.

Na podstawie losowej próby 20 zwierząt ustalono, że wszystkie zwierzęta przebywające w Schronisku, co do których nie było przeciwwskazań w tym zakresie, zostały w terminie oznakowane, tj. posiadały oznakowanie transponderem, zgodnym z normą ISO 11784 "Radiowa identyfikacja zwierząt - Struktura kodowa" i wykorzystującym technologię HDX lub FDX-B oraz umożliwiającym odczytanie danych przez czytnik zgodny z normą ISO 11785 "Charakterystyka protokołu transmisji".

Dodatkowo, w toku oględzin, na podstawie próby 24 zwierząt (16 psów i ośmiu kotów), które zgodnie z wykazem zwierząt zostały oznakowane za pomocą wszczepionych transponderów stwierdzono zgodność numerów odczytanych mikrochipów oraz numerów kójców, w których się znajdowały z elektroniczną ewidencją zwierząt przebywających w Schronisku. Ponadto Operator Schroniska zawarł umowę z Polskim Towarzystwem Rejestracji i Identyfikacji Zwierząt Sp. z o.o.²⁹ na zakup i rejestrację mikrochipów w ogólnodostępnej bazie – *identyfikacja.pl*.

Operator Schroniska wyjaśniła, że bezpośrednio po zachipowaniu zwierzęcia w Schronisku numer transpondera rejestrowany jest w systemie „Klinika XP”³⁰. Numer mikrochipa rejestrowany jest w bazie danych *identyfikacja.pl* bezzwłocznie po adopcji

²⁷ W tym: w 2019 r. 475 psów i 277 kotów, w 2020 r. 404 psy i 285 kotów, w 2021 r. 377 psów i 330 kotów, w 2022 r. 346 psów i 368 kotów, w 2023 r. 442 psy i 467 kotów oraz w I kwartale 2024 r. 94 psy i 136 kotów.

²⁸ W tym: w 2019 r. 631 psów i 526 kotów, w 2020 r. 456 psów i 491 kotów, w 2021 r. 506 psów i 594 koty, w 2022 r. 555 psów i 658 kotów, w 2023 r. 521 psów i 566 kotów oraz w I kwartale 2024 r. 186 psów i 90 kotów.

²⁹ Dalej: „PTRiZ”.

³⁰ Program Klinika XP (wersja 5.31 [5.31.13.66], liczba stanowisk: 6, data ostatniej aktualizacji 25.09.2023), użytkowany w Schronisku, przeznaczony jest tak dla małych Gabinetów Weterynaryjnych, większych Przychodni, Lecznic i Klinik Weterynaryjnych, jak i Schronisk dla Zwierząt, Ogrodów Zoologicznych, hurtowni weterynaryjnych, laboratoriów weterynaryjnych, i wszystkich placówek związanych z leczeniem zwierząt. Ww. pozwala na m.in.: dokładne dokumentowanie badań, przebiegu leczenia, szczepień, obserwacji.

zwierzęcia z podaniem danych osobowych nowego właściciela. Za rejestrację transponderów odpowiada wyznaczony pracownik Schroniska. Wszczepiane w Schronisku transpondery są kupowane w firmie PTRiLZ prowadzącej serwis identyfikacja.pl, a numery zakupionych przez Schronisko transponderów są przypisywane domyślnie do Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu. Operator Schroniska dodała, że z informacji uzyskanej od pracowników serwisu identyfikacja.pl wynikało, że nie ma potrzeby dodatkowej rejestracji zakupionych chipów na Schronisko.

(akta kontroli str. 7-89, 497-538, 601-604, 979-995, 1036-1040, 1167-1169)

2.3. W okresie objętym kontrolą dla nowo przyjętych zwierząt do Schroniska, w pierwszej kolejności sporządzano papierowy kwestionariusz przyjęcia zwierzęcia. Następnie, na podstawie danych z kwestionariuszy rejestrowano zwierzęta w elektronicznym wykazie zwierząt przebywających w Schronisku prowadzonym za pomocą oprogramowania „Klinika XP”. Oprogramowanie umożliwiała rejestrowanie wszystkich wymaganych w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. informacji, tj. podlegających ujęciu w *wykazie zwierząt przebywających w schronisku*.

Przeprowadzone oględziny³¹ wykazały, że w ewidencji elektronicznej Schroniska znajdowały się 424 zwierzęta, w tym 268 psów oraz 156 kotów, tj.:

- na terenie Schroniska przebywało 346 zwierząt, w tym 226 psów i 120 kotów,
- 78 zwierząt znajdowało się poza Schroniskiem, w tym 77 zwierząt (42 psy i 35 kotów) przebywało w miejscach czasowego przetrzymywania zwierząt u osób fizycznych na tzw. „tymczasach” oraz jeden kot znajdował się w klinice weterynaryjnej poza Schroniskiem.

W toku kontroli ustalono, że rejestracja w systemie elektronicznym danych zwierząt przebywających w Schronisku odbywała się na bieżąco i zawierała informacje określone w § 6 ust. 3 pkt 1 lit. a-f, pkt 2-4, i pkt 6-9 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r.

Nie rejestrowano w odpowiednich polach systemu informacji o kondycji zwierzęcia w dniu przyjęcia do schroniska oraz daty kastracji – opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 1*.

Ponadto błędnie rejestrowano datę zakończenia kwarantanny i jej czas (14 zamiast 15 dni), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 2*.

Porównanie zapisów w ewidencji Schroniska z danymi przekazywanymi do Gminy Miasto Toruń w ramach rozliczania umowy z Operatorem Schroniska wykazało zgodność zapisów w systemie informatycznym z danymi na sprawozdaniach.

(akta kontroli str. 932-978, 1100, 1046, 1101-1104)

2.4. Schronisko na podstawie umów na jego prowadzenia zawieranych z Gminą Miasta Toruń było zobowiązane, do poszukiwania właścicieli dla bezdomnych zwierząt (adopcja zwierząt), w tym poprzez utrzymywanie strony internetowej, na której umieszczane są zdjęcia i opisy zwierząt nadających się do adopcji. W Schronisku obowiązywał regulamin adopcji³² określający warunki adopcji zwierząt. W okresie objętym kontrolą Schronisko publikowało oferty adopcyjne na swojej stronie internetowej³³ i na profilu „Toruń – psy i koty do adopcji”³⁴ na portalu społecznościowym. W wypadku zwierząt nie adopcyjnych organizowano adopcję

³¹ Przeprowadzone 6 lutego 2024 r.

³² http://schronisko-torun.oinfo.pl/index,page,regulamin_adopcji.html [dostęp: 19 kwietnia 2024 r.]

³³ <http://schronisko-torun.oinfo.pl/index,adopcje,ostatnio,5.html> [dostęp: 19 kwietnia 2024 r.]

³⁴ https://www.facebook.com/torunpsydoadopcji/photos_albums?locale=pl_PL [dostęp: 19 kwietnia 2024 r.]

wirtualną. Oferty adopcyjne były na bieżąco aktualizowane.

Schronisko oddawało zwierzęta do adopcji i dokonywało zwrotów właścicielskich odłowionych zwierząt. Łącznie w badanym okresie oddano do adopcji i zwrócono właścicielom 4 518 psów i 2 529 kotów. Na podstawie danych z systemu ewidencyjnego „Klinika XP” ustalono, że Schronisko:

- wydało do adopcji w 2020 r. 620 psów i 501 kotów, w 2021 r. 444 psy i 469 kotów, w 2022 r. 477 psów i 460 kotów, w 2023 r. 477 psów i 495 kotów oraz w I kwartale 2024 r. 118 psów i 113 kotów.
- zwróciło właścicielom w 2020 r. 230 psów i 36 kotów, w 2021 r. 359 psów i 47 kotów, w 2022 r. 304 psy i 60 kotów, w 2023 r. 351 psów i 69 kotów, w I kwartale 2024 r. 87 psów i dziewięć kotów.

Dane uzyskane w Schronisku za rok 2019 pozwalały określić tylko łączne liczby adopcji i zwrotów 1051 psów i 585 kotów za rok 2019.

Do Schroniska zwrócono w 2019 r. 67 psów i 19 kotów, w 2020 r. 47 psów i 30 kotów, w 2021 r. 38 psów i 15 kotów, w 2022 r. 33 psy i 15 kotów, w 2023 r. 31 psów i 20 kotów oraz I kw. 2024 r. sześć psów i pięć kotów.

Główne powody powrotów zwierząt wydanych do adopcji to:

- a) zwierzę nie zaaklimatyzowało się w nowym miejscu (źle się tam czuje),
- b) weszło w konflikt ze zwierzęciem rezydentem (przebywającym tam wcześniej),
- c) zmieniła się sytuacja życiowa (losowa) opiekuna uniemożliwiając opiekę nad zwierzęciem,
- d) zwierzę wykazuje niewłaściwe zachowanie nieakceptowalne przez nowego właściciela (np.: ucieczki, agresja, wskakiwanie na stół),
- e) alergię któregoś z członków rodziny adoptującego.

Na podstawie zebranych danych obliczono wskaźnik adopcji liczony jako stosunek liczby zwierząt wydanych do adopcji do zwierząt przyjętych do schroniska w danym okresie. Wskaźnik ten kształtował się na poziomie 58%³⁵ dla psów i ok. 59%³⁶ dla kotów, najwyższe były one w okresie pandemii w 2020 r. i do 2023 r. nie zostały one odbudowane. Ponadto, w wyniku dokonanej analizy stosunku ilości odbieranych przez właścicieli zwierząt, które trafiają do schroniska do ilości przebywających zwierząt w Schronisku w danym okresie, obliczono wskaźnik odbiorów właścicielskich kształtujący się na poziomie ok. 28%³⁷ w stosunku do psów oraz ok. 6%³⁸ w stosunku do kotów.

Operator Schroniska wyjaśniła, że Schronisko dokłada wszelkich starań w celu ustalenia właścicieli odnalezionych zwierząt. W opinii operator Schroniska stosunkowo niski poziom odbiorów spowodowany jest brakiem wyciągania konsekwencji wobec osób porzucających zwierzęta. Wszystkie zgłaszane na Policję przez Schronisko przypadki porzucenia wraz z podaniem danych właściciela skutkują wszczęciem postępowań, jednak zostają umarzane przez prokuraturę.

Badanie przeprowadzone na próbie dokumentacji dotyczącej 20 zwierząt wydanych przez Schronisko do adopcji oraz 10 ofert adopcyjnych ze strony internetowej Schroniska wykazało, że zwierzęta te odbyły kwarantannę, zostały zaszczepione, oznakowane, wykastrowane/wysterylizowane (w ośmiu³⁹ uzasadnionych przypadkach odstąpiono od tego zabiegu wg wskazań lekarza weterynarii lub zawarto w umowach adopcyjnych odpowiednie zobowiązanie wykonania tych zabiegów

³⁵ W 2020 r. 72,68%, w 2021 r. 47,84%, w 2022 r. 54,70%, w 2023 r. 56,25%.

³⁶ W 2020 r. 67,25%, w 2021 r. 59,59%, w 2022 r. 50,61%, w 2023 r. 59,57%.

³⁷ W 2020 r. 21,52%, w 2021 r. 32,34%, w 2022 r. 27,19%, w 2023 r. 31,40%.

³⁸ W 2020 r. 4,28%, w 2021 r. 5,38%, w 2022 r. 5,73%, w 2023 r. 6,74%.

³⁹ W jednym przypadku ze względu na podeszły wiek zwierzęcia i w siedmiu ze względu na zbyt młody wiek z zobowiązaniem do wykonania zabiegu w wyznaczonym terminie.

w wyznaczonym terminie, a po ich wykonaniu odpowiednią datę rejestrowano w systemie ewidencyjnym Schroniska).

W umowach adopcyjnych zawarto postanowienia dotyczące zobowiązania się nowego właściciela m.in. do:

- a) powiadomienia Schroniska, jeśli w ciągu dwóch tygodni od adopcji pojawią się u zwierzęcia dolegliwości lub niepokojące zachowanie (przysługuje w tym okresie darmowa opieka weterynaryjna),
- b) zapewnienia właściwego wyżywienia i niewypuszczania bez dozoru,
- c) zaopatrzenia w obrozę z identyfikatorem,
- d) zapewnienia opieki medyczno-weterynaryjnej, a w szczególności obowiązkowych szczepień,
- e) traktowania zwierzęcia z należytym mu szacunkiem,
- f) skorzystania z konsultacji behawioralnej w wypadku wystąpienia u zwierzęcia zachowań problemowych,
- g) powiadamiania Schroniska o ucieczce zwierzęcia oraz podjęcia wszelkich możliwych kroków w celu jego odnalezienia.

Osoba adoptująca zwierzę ze Schroniska, po podpisaniu umowy adopcyjnej, uiszczała tzw. „opłatę adopcyjną”, będącą formą darowizny. Wydanie zwierzęcia do adopcji nie było uzależnione od jej wniesienia, ponieważ kwota ta mogła być w szczególnych wypadkach negocjowana lub można było z niej zrezygnować. W Schronisku obowiązują od 1 maja 2022 r. sugerowane wysokości opłat, gdzie dla adopcji psa określono wysokość opłaty na 150 zł, a dla adopcji kota 100 zł.

W okresie objętym kontrolą, w trakcie wydawania zwierząt do adopcji, nie wydawano wypisów z wykazu zwierząt, a co za tym idzie nie przechowywano kopii wypisów przez okres trzech lat od wydania zwierzęcia do adopcji, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 3*.

Poza tym działania prowadzone przez Schronisko w celu poszukiwania właścicieli dla bezdomnych zwierząt były prawidłowe i skuteczne. Schronisko osiągało określony w umowach⁴⁰ wskaźnik adopcji (81%)⁴¹.

(akta kontroli str. 7-89, 876-931, 998-1030)

2.5. Na podstawie zawieranych z Gminą Miasto Toruń umów⁴² na prowadzenie schroniska Operator Schroniska zobowiązany był m.in. do zorganizowania lub wzięcia udziału w 10 akcjach edukacyjnych i promocyjnych, dotyczących ochrony zwierząt, o zasięgu miejskim, dla co najmniej 100 osób, z wyłączeniem akcji internetowych, z zastrzeżeniem, że co najmniej jedną akcję przeprowadzi i zorganizuje samodzielnie na terenie schroniska, a także do umożliwienia przeprowadzenia na terenie schroniska zajęć edukacyjnych dotyczących ochrony zwierząt, prowadzonych na terenie schroniska przez organizacje i instytucje do tego powołane. Poza wymogami zawartymi w umowach na prowadzenie schroniska z Miastem Toruń nie było innych dokumentów nakładających na schronisko inne zadania niż określone przepisami powszechnie obowiązującymi.

W okresie objętym kontrolą Schronisko było m.in. organizatorem corocznego Pikniku Przyjaciół Schroniska odbywającego się na terenie Psiego Parku przy Schronisku. Impreza ta cieszyła się ogromnym zainteresowaniem i odwiedzana była przez setki osób. Organizowało również takie akcje edukacyjne i promocyjne jak Schroniskowy Dzień Kota, Bieg Charytatywny dla Toruńskiego Schroniska, Wyprowadź Psa,

⁴⁰ Umowy nr: WGK.GO.3.2020, 4/WGK/2022, 4/WGK/2023, 7/WGK/2023.

⁴¹ Jako wskaźnik adopcji w danym roku, przekazywany do UM Toruń, podawany jest stosunek sumy liczby zwierząt wydanych do adopcji, odebranych przez właścicieli i kotów zwróconych do środowiska do sumy liczby zwierząt pozostających w schronisku na ostatni dzień ubiegłego roku i liczby zwierząt przyjętych w dany roku pomniejszonej o liczbę zwierząt pozostających w schronisku na ostatni dzień danego roku.

⁴² Umowy nr: 3/2019, WGK.GO.3.2020, 4/WGK/2022, 4/WGK/2023, 7/WGK/2023.

PsieBiegnij Się, Razem Dla Schroniska. Schronisko brało aktywny udział w szeregu imprez, takich jak: Święconka w Kasku, EkoPiknik w Parku Bydgoskim, Nocna Dycha Kopernika, Charytatywny Walk in Day, Toruńscy Pasjonaci czy Master Chef for Dogs – Edycja XVIII Toruń.

Prowadzący Schronisko prawidłowo wykonywał zadania promocyjne i edukacyjne, co do których był zobowiązany zapisami umów, organizując lub biorąc udział w odpowiedniej liczbie imprez. Wyjątkiem był rok 2020, w którym ze względu na ograniczenia sanitarne związane z pandemią zorganizował lub wziął udział w sześciu imprezach edukacyjno-promocyjnych.

(akta kontroli str. 7-89, 1036-1040, 1048-1095)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowości:

1. W Schronisku nie rejestrowano w odpowiednich polach systemu ewidencyjnego informacji o kondycji zwierzęcia w dniu przyjęcia do schroniska oraz daty kastracji, co było niezgodnie z § 6 ust. 3 pkt 1 lit. g oraz pkt 5 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r.

(akta kontroli str. 581-588, 660-800)

Operator Schroniska wyjaśniła, że informacja o kondycji zwierzęcia w momencie przyjęcia, o ile takie istotne okoliczności miały miejsce, była umieszczana na papierowej karcie zwierzęcia.

Operator Schroniska wyjaśniła również, że zabiegi kastracji/sterylizacji lub informacja lekarza o przeciwwskazaniach do wykonania takiego zabiegu są ewidencjonowane w systemie jako odrębna wizyta weterynaryjna.

(akta kontroli str. 1041-1045)

Zdaniem NIK ww. rozporządzenie nakłada obowiązek rejestracji w wykazie zwierząt przebywających w schronisku informacji o kondycji zwierzęcia w dniu przyjęcia do schroniska oraz daty kastracji, a niewypełnienie przeznaczonych w tym celu pól systemu powoduje brak możliwości sporządzenia odpowiednich wydruków (§ 6 ust. 2 ww. rozporządzenia).

2. W Schronisku błędnie rejestrowano w systemie ewidencyjnym datę zakończenia kwarantanny i jej okres (14 dni podpowiadane przez system zamiast 15).

Operator Schroniska wyjaśniła, że każde przyjęte zwierzę szczepione jest na choroby wirusowe. Rzeczywista kwarantanna to 15 dni od pierwszego zaszczepienia zwierzęcia. W tym czasie zwierzę przebywa w koiach kwarantanny. W polu „kwarantanna” systemu „Klinika XP” nie była wpisywana faktyczna data zakończenia kwarantanny ze względu na przeoczenie. Natomiast informacje o okresie kwarantanny ewidencjonowane były w systemie w postaci dat szczepień i zmiany koi. Personel schroniska wiedzę o zakończeniu kwarantanny bierze z daty szczepienia plus 15 dni.

(akta kontroli str. 1036-1045)

3. W okresie objętym kontrolą Schronisko nie wydawało osobom adoptującym zwierzęta wypisów z prowadzonego wykazu zwierząt. Od lutego 2023 do końca I kwartału 2024 r. wydano 1096 zwierząt bez wypisu z wykazu zawierającego informacje, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 1 i pkt 3-6 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. i nie przechowywano tego wykazu przez 3 lata od dnia wydania zwierzęcia ze schroniska, do czego zobowiązuje § 6 ust. 5 ww. rozporządzenia. W latach 2020 – 2023 (do 31 stycznia) wydano ze Schroniska 3078 zwierząt bez wypisu z wykazu zawierającego informacje,

o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 1, 3 i 4 uprzednio obowiązującego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁴³. Było to niezgodne z § 6 ust. 4 i 5 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r. i § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2004 r.

(akta kontroli str. 979-995, 1108-1110)

Operator Schroniska wyjaśniła, że zwierzęta wydaje się ze schroniska z założoną i uzupełnioną książeczką zdrowia zawierającą przebyłą profilaktykę szczepienną, przeciwpasożytniczą, zaświadczenie o szczepieniu przeciw wściekliznie, informację o przeprowadzonym zabiegu kastracji, a w przypadku zwierząt, które przeszły w Schronisku dodatkową diagnostykę lub zabiegi drukujemy wizyty weterynaryjne z systemu informatycznego dla danego zwierzęcia. Wypisy z systemu nie są drukowane i przekazywane nowym właścicielom zwierzęcia, ponieważ nie zawierają informacji ważnych dla nowego opiekuna, takich jak profilaktyka, wykonane zabiegi i leczenie. Wszystkie dane służące do sporządzania wypisów przechowywane są w systemie „Klinika XP” i archiwizowane powyżej trzech lat. Ponadto kwestionariusze przyjęcia/wydania zwierzęcia ze schroniska przechowywane są w Schronisku przez okres 5 lat.

W ocenie NIK, wydawanie wypisów jest wymogiem wynikającym z ww. rozporządzenia, które jednocześnie określa zawartość tego dokumentu oraz nakazuje przechowywanie jego kopii, a nie wyłącznie danych w nim zawartych.

(akta kontroli str. 1041-1045)

OCENA CZĄSTKOWA

W Schronisku prowadzono obowiązkową kastrację i oznakowanie przebywających w nim zwierząt. Prowadzono skuteczne działania na rzecz adopcji zwierząt. Prowadzono działania promocyjno-edukacyjne dotyczące ochrony zwierząt. Nieprawidłowo prowadzono wykaz zwierząt przebywających w schronisku. Nie rejestrowano w odpowiednich polach systemu ewidencyjnego informacji o kondycji zwierzęcia w dniu przyjęcia do schroniska oraz daty kastracji. Błędnie rejestrowano w systemie daty zakończenia kwarantanny i jej okres. Nie wydawano osobie adoptującej wypisu z wykazu zwierząt oraz nie przechowywano jego kopii.

OBSZAR

3. Finansowanie oraz rozliczanie zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności

Opis stanu faktycznego

3.1. Roczne koszty prowadzenia Schroniska w badanym okresie kształtowały się odpowiednio na poziomie 1 516 tys. zł w 2019 r., 1 662 tys. zł w 2020 r., 1 763 tys. zł w 2021 r., 2 334 tys. zł w 2022 r., 2 698 tys. zł w 2023 r. oraz 802 tys. zł na koniec I kwartału 2024 r. Roczne koszty utrzymania Schroniska w latach 2019 – 2023 wzrosły o 78%.

Średni dzienny koszt utrzymania Schroniska wynosił odpowiednio 4,2 tys. zł w 2019 r., 4,5 tys. zł w 2020 r., 4,8 tys. zł w 2021 r., 6,4 tys. zł w 2022 r., 7,4 s. zł w 2023 r. oraz 8,8 tys. zł na koniec I kwartału. 2024 r.

Średni dzienny koszt utrzymania jednego zwierzęcia w Schronisku wynosił odpowiednio 14,32 zł w 2019 r., 16,52 zł w 2020 r., 13,23 zł w 2021 r., 13,81 zł w 2022 r., 15,12 w 2023 r. oraz 21,33 zł na koniec I kwartału 2024 r.

Dzienny koszt wyżywienia zwierząt wg kosztów ponoszonych przez Schronisko wynosił odpowiednio 171,89 zł w 2019 r., 160,85 zł w 2020 r., 138,12 zł w 2021 r.,

⁴³ Dz. U. Nr 158, poz. 1657, dalej: „rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2004 r.”.

126,89 zł w 2022 r., 84,50 zł w 2023 r. oraz 25,96 zł na koniec I kwartału 2024 r.

Średni dzienny koszt wyżywienia⁴⁴ jednego zwierzęcia w schronisku wynosił odpowiednio 0,47 zł w 2019 r., 0,44 zł w 2020 r., 0,38 zł w 2021 r., 0,35 zł w 2022 r., 0,23 zł w 2023 r. oraz 0,29 na koniec I kw. 2024 r.

Operator Schroniska wskazała, że karma dla zwierząt w Schronisku pochodzi w większości od darczyńców. Schronisko nie ma stałego dostawcy karmy. Jeżeli już dokonuje zakupów to są to zazwyczaj sklepy internetowe w ramach akcji promocyjnych na poszczególne rodzaje karmy.

Przychody z zawieranych przez Schronisko umów z gminami kształtowały się odpowiednio na poziomie 1 455 tys. zł w 2019 r., 1 477 tys. zł w 2020 r., 1 578 tys. zł w 2021 r., 2 179 tys. zł w 2022 r. i 2 724 tys. zł w 2023 r. oraz 679 tys. zł na koniec I kwartału 2024 r.

Stanowiło to średnio dziennie na zwierzę 13,75 zł w 2019 r., 14,67 zł w 2020 r., 11,84 zł w 2021 r., 12,89 zł w 2022 r., 15,26 zł w 2023 r. Co wystarczało na pokrycie kosztów utrzymania zwierząt przez okres 350 dni w 2019 r., 324 dni w 2020 r., 327 dni w 2021 r., 341 dni w 2022 r. i 368 dni w 2023 r.

Operator Schroniska wskazała, że od wysokości przychodów z umów z gminami uzależniony jest poziom opieki nad zwierzętami, a środki powinny wystarczyć na utrzymanie zwierząt przez cały rok. Faktycznie dopiero w 2023 r. przychody z ww. umów pokrywały koszty utrzymania schroniska. W poprzednich latach przychody te nie były wystarczające, a brakujące środki na utrzymanie schroniska pokrywane były z darowizn.

(akta kontroli str. 979-995, 1036-1045)

3.2. Operator Schroniska nie jest właścicielem Schroniska, tylko w wyniku rozstrzygniętych postępowań o udzielenie zamówień publicznych powierzono jej wykonywanie zadań z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt. Jednakże zobowiązana jest na podstawie umów zawieranych z Gminą Miasto Toruń do dbania o powierzone mienie, w tym wykonywania napraw i drobnych remontów. W badanym okresie Operator Schroniska ponosił w poszczególnych latach następujące koszty remontów i napraw:

- 1,4 tys. zł w 2019 r.,
- 13,2 tys. zł w 2020 r.,
- 40,8 tys. zł w 2021 r.,
- 6,2 tys. zł w 2022 r.,
- 8,5 tys. zł w 2023 r. oraz
- 5,2 tys. zł do końca I kwartału 2024 r.

Nakłady te ponoszone były m.in. na naprawę kojców, budowę woliery dla kotów, zakup i montaż oświetlenia w Psim Parku po kradzieży, naprawę dachu i drzwi kwarantanny oraz drobne prace naprawcze.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Miasta Torunia wynikało, że w latach 2019-2024 Miasto jako właściciel obiektu zainicjowało i nadzorowało przeprowadzenie następujących prac z zakresu remontów, budowy i przebudowy infrastruktury Schroniska:

- a) w 2019 r. – remont budynku weterynaryjnego (koszt 39,7 tys. zł), remont kojców dla psów (koszt 133,5 tys. zł), remont dachu (koszt 1,2 tys. zł),

⁴⁴ W kosztach tych nie ujęto kosztów karmy pochodzącej od darczyńców.

- b) w 2020 r. – wykonano roboty ogólnobudowlane w przeszklonej części schroniska wraz z wymianą stolarki okiennej, dachu, instalacji elektrycznej (koszt 174,9 tys. zł) - zakończenie prac w 2021 r.,
- c) w 2021 r. – remont kwarantanny dla dużych psów obejmujący wymianę dachu, nowe posadzki, wymianę elementów ogrodzenia, założenie oświetlenia, remont magazynu karmy, modernizację ośmiu boksów dla psów (koszt 116,9 tys. zł),
- d) w 2022 r. – przeprowadzono remont wybiegu dla psów (koszt 128,9 tys. zł),
- e) w 2023 r. – rozpoczęto prace związane z modernizacją budynku kociarni – wymiana stolarki, instalacji elektrycznej, remont posadzek i ścian (koszt 387,0 tys. zł – w trakcie realizacji).

Z ustaleń kontroli wynika, że poniesione nakłady nie w pełni wpłynęły na poprawę warunków przebywania zwierząt w schronisku i nie doprowadziły do spełniania wymogów wynikających z rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych z 2022 r., w tym w zakresie stanu ogrodzenia i norm powierzchniowych.

(akta kontroli str. 998-1035)

3.3. Operator Schroniska, zgodnie z postanowieniami umowy, prawidłowo wykonał zobowiązania określone umową, w szczególności dotyczące rozliczenia z Gminą.

Umowy⁴⁵ zawierane w okresie objętym kontrolą przez Gminę Miasto Toruń z Operatorem Schroniska na jego prowadzenie określały wysokość wynagrodzenia za realizację przedmiotu umowy w formie ryczałtu. Wynagrodzenie to obejmowało wszelkie koszty Wykonawcy związane z realizacją w całości przedmiotu niniejszej umowy, w tym w szczególności należne podatki, składki na ubezpieczenia i inne niewymienione koszty, wydatki i nakłady związane z realizacją przedmiotu umowy itp.

Ponadto, zgodnie z postanowieniami ww. umów Operator Schroniska miał również prawo uzyskiwania wpływów m.in.: z tytułu przyjmowania do schroniska zwierząt z terenów innych gmin niż Gmina Miasto Toruń (z którymi Gmina Miasto Toruń nie miała podpisanych porozumień międzygminnych), pod warunkiem zabezpieczenia w pierwszej kolejności miejsca dla zwierząt z terenu Gminy Miasto Toruń. W okresie objętym kontrolą Operator Schroniska podpisywał umowy z dziesięcioma gminami poza Gminą Miasto Toruń⁴⁶. Wysokości opłat definiowane w umowach miały formę ryczałtową za gotowość przyjęcia zwierząt z gminy oraz jednostkową za każde zwierzę dostarczone do schroniska, za dojazd i godzinę pracy pracownika w przypadku odbioru zwierzęcia.

Środki finansowe uzyskiwane z tytułu zawieranych przez Schronisko umów były wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem.

W okresie objętym kontrolą PERRO wykonywała przedmiot umowy zgodnie z zobowiązaniami umownymi, w tym m.in.:

- a) spełniała wymogi dotyczące zatrudnienia osób zajmujących się zwierzętami, tj. wymagań kwalifikacyjnych i sposobu zatrudnienia, w tym w zakresie zatrudnienia lekarza weterynarii,
- b) przedkładała Zamawiającemu, corocznie⁴⁷ lub na zakończenie kolejnych umów, rozliczenie wpływów, podając ich wysokość i sposób wykorzystania,

⁴⁵ Umowy nr.: 1/2019 z 31 grudnia 2018 r. (obowiązującej od 1 stycznia do 31 stycznia 2019 r.), 2/2019 z 1 lutego 2019 r. (1 lutego 2019 r. - 15 marca 2019 r.), 3/2019 z 8 marca 2019 r. (16 marca 2019 r. - 15 marca 2020 r.), WGK.GO.3.2020 z 5 marca 2020 r. (13 marca 2020 r. - 15 marca 2022 r.), 5/WGK.GO.2022 z 15 marca 2022 r. (16 marca 2022 r. - 30 kwietnia 2022 r.), 4/WGK/2022 z 29 kwietnia 2022 r. (1 maja 2022 r. - 31 stycznia 2023 r.), 4/WGK/2023 z 30 stycznia 2023 r. (1 lutego 2023 r. - 31 grudnia 2023 r.), 7/WGK/2023 r. z 28 grudnia 2023 r. (1 stycznia 2024 r. - 31 grudnia 2024 r.).

⁴⁶ Z Gminą Łubianka tylko w 2019 r.

⁴⁷ Umowa WGK.GO.3.2020 z 5 marca 2020 r.

- c) przedstawiała Zamawiającemu odpowiednie sprawozdania finansowe, za okresy trzymiesięczne⁴⁸, zawierające poniesione przez nią wydatki związane z prowadzeniem schroniska.

(akta kontroli str. 7-89, 112-230, 979-995, 1048-195)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Środki finansowe uzyskiwane z tytułu zawieranych przez Schronisko umów był wydatkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. Operator Schroniska, zgodnie z postanowieniami umowy, prawidłowo wykonał zobowiązania określone umową, w tym dotyczące rozliczenia z Gminą Miasto Toruń.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Podjęcie działań zmierzających do odpowiedniego dostosowania infrastruktury Schroniska.
2. Prawidłowe rejestrowanie w *wykazie zwierząt przebywających w schronisku* wszystkich wymaganych informacji.
3. Wydawanie zwierząt ze schroniska wraz z obowiązującym wypisem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 24 czerwca 2024 r.

(-) Mariusz Pietraszek
inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

⁴⁸ z wyjątkiem umów zawieranych na okres poniżej trzech miesięcy, tj. nr.: 1/2019, 2/2019, 5/WGK.GO.2022.

